

اخلاق مهم‌ترین مؤلفه جامعه اسلامی است

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با بیان این‌که اخلاق، مهم‌ترین مؤلفه جامعه اسلامی است، اظهار کرد: باید توجه داشت که ضمانت اجرایی ارزش‌های اخلاقی در جامعه اعتقاد به خداست.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با بیان این‌که اخلاق، مهم‌ترین مؤلفه جامعه اسلامی است، اظهار کرد: باید توجه داشت که ضمانت اجرایی ارزش‌های اخلاقی در جامعه اعتقاد به خداست.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، عبدالحسین خسروپناه، رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، در نشست تخصصی جوامع دینی و چالش‌های سکولاریسم که امروز یکشنبه، 27 آذرماه برگزار شد، با طرح موضوع چیستی جامعه دینی و چگونگی تعامل با جوامع سکولار، عنوان کرد: بحث من در دو بخش خلاصه می‌شود و در ابتدا لازم به ذکر است که بگویم مقصود من از جامعه دینی، جامعه اسلامی خصوصاً اسلام شیعی است.

خسروپناه با تأکید بر این‌که جامعه اسلامی شش مؤلفه مهم دارد، اظهار کرد: اولین مؤلفه جامعه دینی توحید محوری است. شعار پیامبر اسلام (ص) «لا اله الا الله» بود و در قرآن کریم تمام آیات تکوینی و تشریعی به خدای سبحان نسبت داده می‌شود. اصل دوم در جامعه دینی کرامت انسانی است. در جامعه اسلامی اسلام موجودی ارزشمند است و باید مورد تکریم قرار گیرد، همان‌طور که در آیه قرآن نیز می‌فرماید: «و لقد کرّمنا بنی آدم و حملناهم فی البر و البحر»

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با اشاره به سومین مؤلفه جامعه اسلامی خاطرنشان کرد: جامعه اسلامی جامعه‌ای است که هم به عقل بها می‌دهد، هم به وحی، در این جامعه هم عقل منبع معرفت محسوب می‌شود و هم وحی، البته منظور از عقل تنها عقل استدلال‌گر نیست بلکه عقل شهودی را هم شامل می‌شود.

وی افزود: آخرت‌گرایی در زندگی دنیوی، دیگر شاخصه جامعه اسلامی است. برطبق روایات اسلامی انسان باید در این دنیا زیست کند، آن‌گونه که تا ابد می‌خواهد زندگی کند. از سوی دیگر زندگی دنیوی باید در چارچوب زندگی اخروی باشد همان‌گونه که در حدیث اشاره شده که «الدنیا مزرعة الآخرة» و یا در قرآن می‌فرماید: «انا لله و انا الیه راجعون»

خسروپناه عبودیت و بندگی را دیگر مؤلفه جامعه دینی معرفی کرد و افزود: جامعه دینی جامعه‌ای است که خود را بنده خدا می‌داند. بندگی و عبودیت هم جنبه فردی دارد و هم جنبه اجتماعی. ممکن است در اجتماعی افراد بنده خدا باشند، اما جامعه خدا را بندگی نکند. در آیه قرآن نیز هدف از خلقت انس و جن بندگی معرفی شده است؛ «ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون»

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران عنوان کرد: اخلاق‌گرایی از دیگر مشخصات یک جامعه دینی، اسلامی و شیعی است. در این میان اخلاق یکی از مهم‌ترین اصول جامعه دینی و اسلامی به‌شمار می‌آید، به‌طوری‌که چهار مرتبه از شخص رسول اکرم (ص) سؤال شد: «ما حقیقة الدین؟»، نبی اکرم (ص) در پاسخ فرمودند: «حسن الخلق».

خسروپناه با بیان این‌که اخلاق راه ارتباطی بسیار مهمی است که می‌تواند جوامع دینی را با جوامع سکولار پیوند دهد، گفت: هنگامی‌که به احادیث مراجعه می‌کنیم، مشاهده می‌کنیم که بر مسائل اخلاقی بسیار تأکید شده است، به‌گونه‌ای که این تأکید در برخورد پیشوایان دین نیز به‌خوبی مشاهده می‌شود. البته باید توجه داشت که ضمانت اجرایی ارزش‌های اخلاقی اعتقاد به خداست.

وی با بیان این‌که شیعه در اعتقادات خود حسن و قبح افعال را ذاتی و عقلی می‌داند، اظهار کرد: شیعه اعتقاد دارد فعل انسان جدای از ارزش‌های دینی می‌تواند حسن یا قبیح باشد، مانند عدالت و ظلم. به‌همین دلیل که عدالت در ذات خود خوب است خداوند فرموده

این محقق و پژوهشگر عنوان کرد: با نگاهی به احادیث وارده در زمینه اخلاق می‌توان به اهمیت آن در جامعه پی‌برد؛ به‌عنوان مثال از امام حسین(ع) نقل شده است که خوش اخلاقی عبادت است. با این بیان اگر در سخن گفتن و رفتار ادب رعایت شود، عین عبادت است.

خسروپناه ادامه داد: مردی نزد امام حسین(ع) از شخصی بدگویی می‌کرد. امام(ع) به او فرمود: ای مرد دست از بدگویی و غیبت بردار، زیرا آن خوراك سگ‌های دوزخ است. باید توجه داشت که شاید جامعه‌ای دینی نباشد اما اصول اخلاقی را رعایت کند، در این صورت این جامعه می‌تواند با جوامع دینی تعامل سازنده‌ای برقرار کند.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در پایان خاطرنشان کرد: باید تلاش کرد که جوامع سکولار نفی خدا و ماوراء طبیعت نکنند و اگر حاضر نیستند احکام دین را در جامعه پیاده کنند، حداقل ارزش‌های اخلاقی را نادیده نگیرند، لذا با این نگاه باید اولاً اعتقاد به خدا در جوامع سکولار تقویت شود و ثانیاً ارزش‌های اخلاقی در جوامع دینی تقویت شود تا از این طریق ارتباط میان جوامع دینی و سکولار برقرار شود.